

Bronnenboekje

Eindronde Nationale Aardrijkskunde Olympiade 2013

Bronnenboekje

Eindronde Nationale Aardrijkskunde Olympiade 2013

Inhoud	pagina
Bronnen bij A Oorlog in Mali	3
Bronnen bij B Stromboli	5
Bronnen bij C Groei- en krimpregio's	8
Bronnen bij D De wateropgave van Nederland	9

Opgave A Oorlog in Mali

Bron 1

Fransen inval in Mali

In januari 2013 greep het Franse leger in bij een conflict in het Afrikaanse land Mali. Volgens de Franse minister van defensie Jean-Yves Le Drian zal de Franse legermacht in Mali nu binnen enkele weken worden teruggetrokken. De militairen worden teruggehaald, ondanks nieuwe gevechten en andere problemen in de strijd tegen moslimextremisten in het land.

Extremisten, voor een groot deel Toareg, wisten vorig jaar het noorden van Mali in handen te krijgen. Frankrijk vreesde dat de regio een bolwerk van terroristen van Al_Qaida zou worden en stuurde half januari een troepenmacht om het Malinese leger te helpen het noorden van het land weer te veroveren op de extremisten.

Le Drian erkende woensdag dat de Afrikaanse troepenmacht die het van Frankrijk gaat overnemen nog niet klaar is om de verantwoordelijkheid over te nemen. 'Maar', zei hij, 'we hebben geen reden om te blijven, het is een kwestie van weken.'

Vrij naar www.ad.nl, 20 februari 2013

Bron 2

Toeareg van machtig woestijnvolk tot zondebok van Mali

Mali telt ruim twintig volken en de meeste daarvan hebben nog een appeltje te schillen met de Toeareg (of Tuareg). Het was de MNLA, een seculiere Toeareg militie die vorig jaar januari begon met een opstand tegen het Malinese regeringsleger. Doel was een onafhankelijke staat in het noorden van Mali.

Toeareg, van oorsprong een herdersvolk, leven in de Sahara verspreid over Niger, Mali, Algerije en Libië. Eeuwen ploegden hun handelskaravanen door het woestijnzand. Doordat de Toeareg de karavaanroutes beheersten konden zij een relatieve welvaart vergaren. Het trotse nomadenvolk werd door de volken in de Sahel met ontzag bejegend. Deze volken noemden de Toeareg de 'blauwe mannen', naar de blauwkleurige gezichtssluiers die alleen de mannen dragen.

Het verminderde belang van de karavaanroutes en een aantal opeenvolgende droogten deden veel Toeareg ertoe besluiten hun nomadenbestaan in de tweede helft van de twintigste eeuw op te geven. In Mali vestigden de nomaden zich in dorpen en steden in het noorden van het land, dat beduidend minder ontwikkeld is dan het zuiden.

De trotse en strijdlustige Toeareg accepteerden hun belabberde omstandigheden niet en in de jaren zestig en negentig kwamen ze in Mali in opstand. Ze kregen steun van de voormalige Libische leider, Moeammar Kadafi. De opstanden veranderden echter weinig aan de situatie van de Toeareg. In 2012 slaagden diverse milities er in, met nieuwe wapens en veel Toeareg, het regeringsleger van Mali ver terug te dringen en onder andere de stad Tombouctou te veroveren.

Vrij naar www.trouw.nl, 1 februari 2013

Bron 3
Het woongebied van de Toeareg

Bron: <http://yfrog.com/scaled/landing/616/bvz2.jpg>

Opgave B Stromboli

Bron 1 Het vulkanische eiland Stromboli

Bron: <http://woondu.com/images/landscape/stromboli-most-active-volcano-earth/stromboli-volcano.jpg>

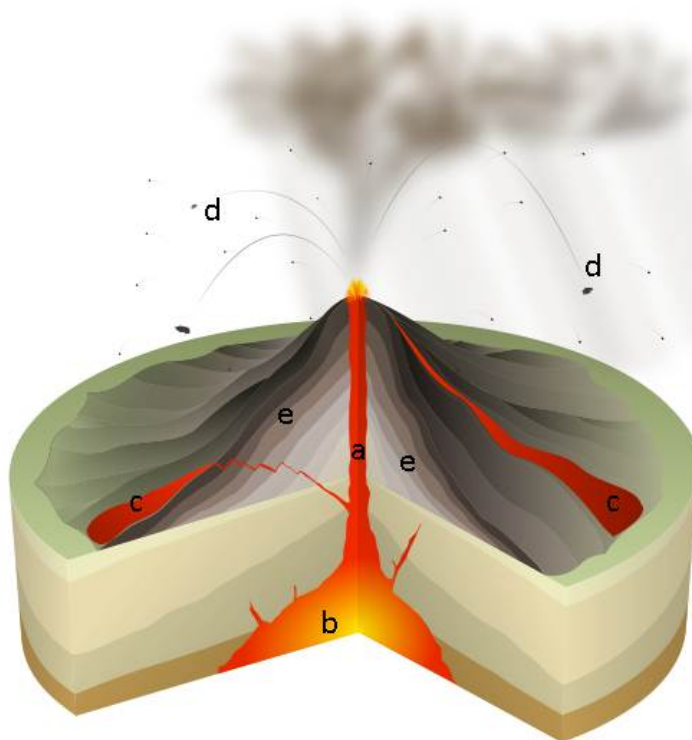
Bron 2

Stromboli

Stromboli is een klein vulkanisch eiland (12 km²) in de Tyrreense Zee dat deel uitmaakt van de Liparische of Eolische eilanden ten noorden van Sicilië. Het hoogste punt van het eiland steekt 926 meter boven zeeniveau uit, maar de basis van de vulkaan bevindt zich op een diepte van 2.000 meter onder zeeniveau. De Stromboli is de meest actieve vulkaan van Europa. Omdat de vulkaan al zeker 2.000 jaar achter elkaar tot uitbarsting komt en deze uitbarstingen vaak zichtbaar zijn tot ver op de omringende zee, heeft het eiland de bijnaam 'Vuurtoren van de Middellandse Zee' gekregen. Bij uitbarstingen op Stromboli wordt in een regelmatig patroon steeds een kleine hoeveelheid pyroclastisch materiaal uitgestoten, waaronder vulkanische bommen. Dit karakteristieke eruptietype wordt het Stromboli-type genoemd. Vulkanen met dit eruptietype hebben vaak een kegelvorm en een krater. Soms komen er ook lavastromen voor, zoals bij de uitbarsting van eind december 2002.

Vrij naar: www.vulkanisme.nl

Bron 3
Een schematische dwarsdoorsnede van een vulkaan van het Stromboli-type

Bron: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Strombolian_Eruption-blank.svg

Bron 1

Sluiting kleine scholen 'echt weer zo'n Randstadplan'

Het zou om kwaliteit moeten gaan, niet om kwantiteit, vindt de Zeeuwse gedeputeerde George van Heukelom. "Als scholen met minder dan honderd leerlingen dicht moeten vind ik dit weer typisch zo'n Randstadgedachte."

De Onderwijsraad adviseert het ministerie van onderwijs zo'n duizend kleine basisscholen, die onder de grens van honderd leerlingen zitten, snel te laten fuseren of anders te sluiten. Dat zou in een 'krimpgebied' als de provincie Zeeland om zo'n veertig procent van de scholen gaan.

"Er wordt sinds 2010 al samengewerkt en besproken hoe we de kwaliteit op kleine scholen kunnen verbeteren", aldus Van Heukelom. "Kwaliteit zou daarbij leidend moeten zijn, of andere omstandigheden die hier op het platteland spelen. Want hoe wenselijk is het om kinderen van 4 tot 12 jaar dagelijks kilometers te laten reizen naar en van school? En hoe moeten ouders dat organiseren als ze hun kinderen na een lange werkdag een stuk verderop nog weer van de naschoolse opvang moeten halen? Daar wordt achter zo'n bureau in de Randstad volgens mij totaal niet over nagedacht."

Vrij naar: Trouw, 17 februari 2013

<http://www.trouw.nl/tr/nl/4492/Nederland/article/detail/3395129/2013/02/17/Sluiting-kleine-scholen-echt-weer-zo-n-Randstadplan.dhtml>

Opgave D De wateropgave van Nederland

Bron 1

Het advies van de Deltacommissie

De (Tweede) Deltacommissie is door de regering gevraagd advies uit te brengen over de bescherming van Nederland tegen de gevolgen van klimaatverandering. Daarbij gaat het om de vraag hoe Nederland zo ingericht kan worden dat het ook op de lange termijn klimaatbestendig is, veilig tegen overstromingen, en een aantrekkelijke plaats is en blijft om te leven; wonen, werken, recreëren en investeren. In het advies speelt 'waterveiligheid' een cruciale rol. De Deltacommissie noemt naast het verhogen van het veiligheidsniveau van de dijken, de volgende punten voor de periode tot 2050:

- 1 Bouwen met de natuur aan de Noordzeekust. Voor de kust van Zeeland, Holland en de Waddeneilanden wordt de kustveiligheid op orde gehouden door het suppleren van zand, eventueel met verlegging van de stroomgeulen. De suppleties moeten zodanig worden uitgevoerd dat de kust de komende eeuw kan aangroeien.
- 2 De zandsuppleties langs de Noordzeekust dragen bij aan het meegroeien van het Waddengebied. Het voortbestaan van de Waddenzee zoals wij die nu kennen, is echter niet vanzelfsprekend.
- 3 De Oosterscheldekering voldoet aan de eisen. Het nadeel van de kering is de beperking van de getijdenwerking en het verlies van intergetijdengebieden. Met zandsuppleties van buiten (bijvoorbeeld uit de Voordelta) wordt dit bestreden.
- 4 De Westerschelde moet open blijven om het waardevolle estuarium en de vaarroute naar Antwerpen te behouden. Veiligheid moet op peil worden gehouden door dijkversterking.
- 5 Het Krammer-Volkerak Zoommeer samen met de Grevelingen en eventueel de Oosterschelde inrichten voor de tijdelijke berging van het overtollig rivierwater van Rijn en Maas.
- 6 De programma's Ruimte voor de Rivier en Maaswerken moeten snel worden uitgevoerd. Daar waar dit kosteneffectief is, moeten nu al maatregelen worden genomen voor afvoeren van 18.000 m³/s voor de Rijn en 4.600 m³/s voor de Maas.
- 7 Een 'afsluitbaar open' Rijnmond biedt goede vooruitzichten voor de combinatie van de functies veiligheid, zoetwatervoorziening, stedelijke ontwikkeling en natuur. De extreme afvoeren van de Rijn en Maas moeten dan via de Zuidwestelijke delta worden afgevoerd.
- 8 Er moet ruimte komen voor lokale berging in diepe droogmakerijen.
- 9 Het peil van het IJsselmeer wordt met maximaal 1,5 m verhoogd. Daarmee kan tot na 2100 onder vrij verval worden gespuid op de Waddenzee. Het peil van het Markermeer wordt niet verhoogd. Het IJsselmeer behoudt zijn strategische functie als zoetwaterreservoir voor Noord- en West-Nederland. Door de peilverhoging van het IJsselmeer is het noodzakelijk om aanpassingen te doen aan het benedenstroomse deel van een van de Rijntakken.
- 10 In de hoger gelegen zandgronden moet het water zo veel mogelijk worden vastgehouden, waarna het gereguleerd naar de rivieren kan stromen.

*Vrij naar Samen werken met water, adviesrapport van de Deltacommissie, 2008**

** N.B. Het advies van de Deltacommissie is op enkele punten aangepast ten behoeve van het kaartbeeld.*

Bron 2

Voorbeeld van een schematische kaart. De economische structuur van Nederland

